# AI moet niet voor iedereen toegankelijk zijn

AI is in korte tijd heel erg gegroeid. Met een chatbox kunnen mensen teksten schrijven, vragen stellen, code maken, afbeeldingen genereren of informatie samenvatten. Dat heeft voordelen, maar helaas ook risico's. Bij een realistische nepvideo kan je geloven dat het echt is bijvoorbeeld. Of verkeerd medisch advies krijgen.

Mijn stelling is daarom: AI moet niet voor iedereen toegankelijk zijn. Dat betekent niet een volledig verbod op elke vorm van AI.

Deze stelling sluit aan bij het boek van Marleen Stikker. In het boek Het internet is stuk, maar we kunnen het repareren, laat zij zien dat technologie niet neutraal is. Bijvoorbeeld platforms en algoritmes zijn ontworpen door mensen en bedrijven met bepaalde belangen. Als commerciële platforms vooral verdienen aan data, beïnvloedt dat welke technologie zij ontwikkelen en hoe zij deze beschikbaar maken.

Een belangrijk argument om de toegang tot AI te beperken is het milieu. Het draait in grote datacenters die veel elektriciteit, koeling en krachtige hardware nodig hebben. Dat gaat ten koste van onder andere vers drinkwater. De precieze uitstoot verschilt erg, maar bij miljarden verzoeken telt die impact op. Voordat je het kan gebruiken moesten de datacenters natuurlijk ook gebouwd worden. Als AI voor iedereen altijd beschikbaar moet zijn, wordt het snel gebruikt voor niet-noodzakelijke taken, zoals honderden afbeeldingen genereren, simpele zoekvragen of teksten die iemand zelf heel snel kan schrijven. Als je het niet voor iedereen toegankelijk maakt, wordt het minder onnodig gebruikt.

Een tweede argument voor beperking is dat AI desinformatie kan versterken. Het kan allerlei nepberichten maken. Op platforms zoals TikTok, Instagram en X kunnen deze berichten heel snel verspreiden. Daardoor wordt het moeilijker voor gebruikers om te onderscheiden wat echt is en wat door AI is gemaakt. Wanneer iemand wordt opgelicht door een geloofwaardige nepstem van een familielid, kan dat leiden tot financiële schade en ook minder vertrouwen. Als iedereen toegang tot AI heeft, kan iedereen nepberichten maken waardoor het lastiger te voorkomen is.

De Europese Unie ziet deze risico's ook. De AI Act heeft daarom eisen gesteld aan AI-toepassingen. Hoe groter de mogelijke schade van een AI-toepassing, hoe strenger de regels. Daarnaast verplicht de DSA grote online platforms om transparanter te zijn. Daardoor zou je beter moeten kunnen zien wanneer het gaat om AI.

Bits of Freedom is kritisch op de AI Act, onder andere omdat er geen totaalverbod is gekomen op de biometrische identificatie. Ze kunnen namelijk gevolgd worden zonder dat ze daar zelf voor gekozen hebben. Dat laat zien dat duidelijke regels belangrijk zijn, maar wetten ook goed moeten worden gecontroleerd.

Het Public Stack-model helpt om verder te kijken dan alleen een chatbot. AI bestaat namelijk uit verschillende lagen, hardware, datacenters, infrastructuur, data, algoritmen, applicaties en de organisaties die de regels bepalen. Daarbij horen publieke waarden zoals privacy,

transparantie, inclusiviteit, duurzaamheid en kansengelijkheid. Als een paar bedrijven de data, datacenters en modellen bezitten, kan dat deze publieke waarden onder druk zetten.

Een tegenargument is dat beperking Big Tech meer macht kan geven. Als alleen grote bedrijven en overheden toegang hebben tot AI, kunnen burgers, studenten en kleine organisaties minder goed meedenken, controleren en concurreren. Daarom zou een volledig verbod geen goede optie zijn. Mijn voorstel is daarom om risicovolle toepassingen te beperken, maar juist een veilige AI, zoals hulpmiddelen voor mensen met een beperking of ondersteuning in het onderwijs, wel toegankelijk te houden.

AI kan veel goede dingen doen. Het kan helpen bij onderwijs, toegankelijkheid, productiviteit en werk. Maar AI kan ook zorgen voor nepnieuws, fraude, privacyproblemen en extra milieu impact. Daarom moet AI niet helemaal verboden worden, maar onbeperkte toegang ook niet. Veilige AI, zoals hulpmiddelen voor mensen met een beperking of ondersteuning in het onderwijs, moet voor veel mensen toegankelijk zijn. AI waarmee mensen deepfakes, phishingmails of verkeerd medisch advies meegegeven of gemaakt kan worden, moet beter worden gecontroleerd. Zo beschermen we publieke waarden zonder de voordelen van AI volledig af te wijzen.

Bronnen:
Stikker, M. (2019). *Het internet is stuk: Maar we kunnen het repareren*. Singel Uitgeverijen.

Unknown. (2024), De Ai act.
https://www.ictrecht.nl/hubfs/Kennisdocumenten/Factsheets/Factsheet%20-%20De%20AI%20act.pdf

De AI-verordening is er, maar wij zijn sceptisch - Bits of Freedom. (2023, 9 december). Bits of Freedom.
https://www.bitsoffreedom.nl/2023/12/09/de-ai-verordening-is-er-maar-wij-zijn-sceptisch/